

Nr. 8 - 1996

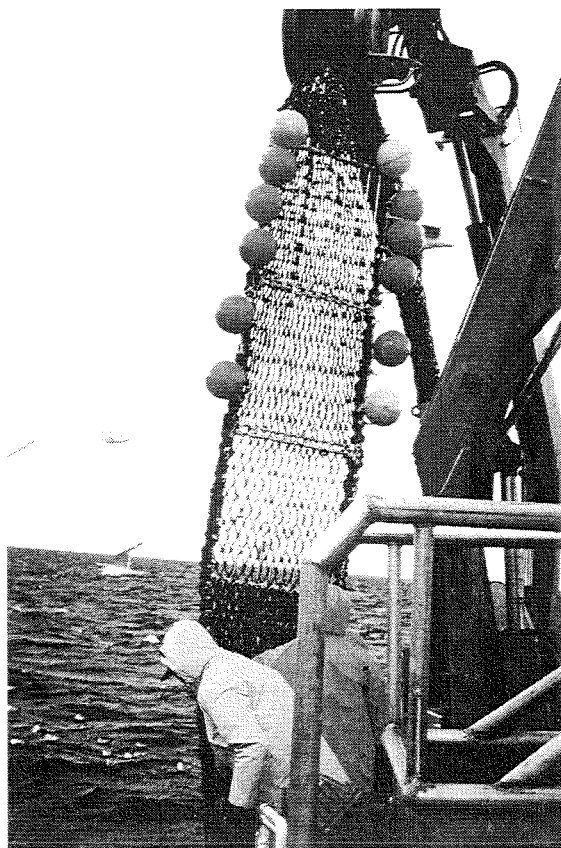
Rist i snurrevad

Havforskningsinstituttet har utviklet ei sorteringsrist for snurrevad. Rista sorterer ut undermåls torsk og hyse. Bruk av skillerist i snurrevadfisken kan føre til at fiskefelt som ofte stenges på grunn av for stor innblandingsprosent kan holdes åpne lenger.

Etter at minstemålet for torsk og hyse ble økt til henholdsvis 47 og 44 centimeter, har fangstene ofte inneholdt mer enn de lovlige 15 prosent i antall fisk under minstemålet. Dette har ført til at gode torske- og hysefelt har vært stengt for fiske i lengre perioder. Færre åpne områder har gjort fangstingen lite rasjonell, forlenget fangstperioden og skapt problemer med å få fisket opp den tildelte kvoten. Inspirert av vellykkede forsøk med skillerist i rekestrål og sorteringsrist i torsketrål startet Havforskningsinstituttet i 1991 opp med forsøk på bruk av skillerist i snurrevad.

Tvinger fisken ut

Den rista som nå er utviklet består av tre kvadratiske seksjoner som er hengslet sammen. Den minste størrelsen rista kan ha er 70 centimeter i bredden og 210 centimeters lengde. Det er gjort forsøk med 50 og 55 millimeter spileavstand, og etter disse forsøkene anbefaler Havforskningsinstituttet 55 millimeters spileavstand. Nettdelen, foruten snurrevadposen, består av et overpanel

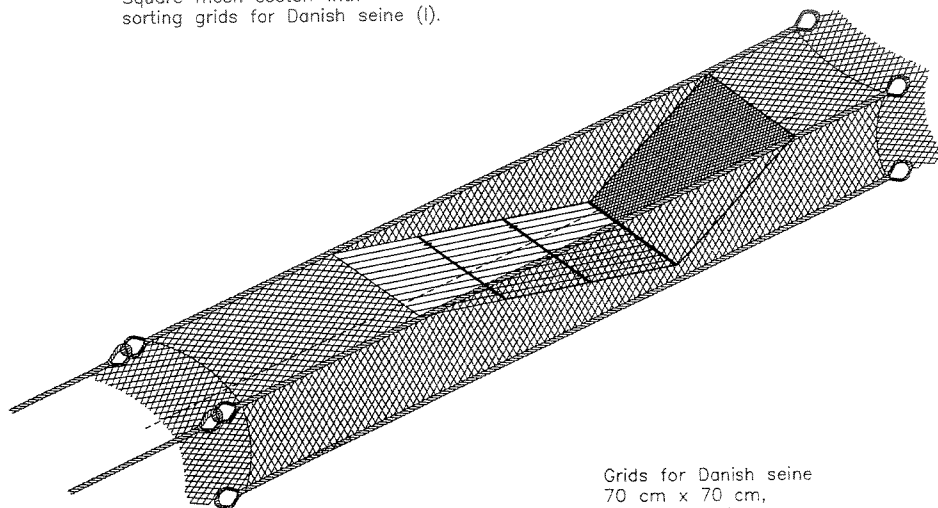
Ombordtaking av snurrevadpose med skillerist. De to fremste ristseksjonene har åttetommers kuler påmontert for å sikre at rista holder rett stilling under fisket. (Foto: Bjørnar Isaksen)

foran og bak ristene, samt et underpanel i hele seksjonens lengde. De to fremre ristene har åttetommers kuler påmontert for sikre at rista holder rett stilling under fisket.

Med montering vil ei skillerist koste mellom 14.000 og 16.000 kroner.

Ristas virkemåte er enkel: Når fisken kommer

Square mesh section with
sorting grids for Danish seine (1).

Grids for Danish seine
70 cm x 70 cm,
Bar space 55 mm
(use 3 grids)

Ristseksjonen består av tre rister som er hengslet sammen. Når fisken blir presset bakover vil den fisken som er smalere enn spilene i rista kunne svømme ut av redskapen. Den større fisken blir presset under ristseksjonen og bak i snurrevadposen.

bakover i forlengelsen og mot ristseksjonen blir det etterhvert trangt, og fisken vil forsøke å komme seg ut. Fisk som er smalere enn avstanden mellom spilene svømmer gjennom rista og ut av redskapen. Større fisk blir holdt tilbake, ført forbi rista og bak i snurrevadposen.

Video avslørte fisken

For å kontrollere effekten under vann ble rista filmet under fisket. Nesten samtlige fisk som gikk ut gjennom rista passerte med hodet først. Dette viser at det var en aktiv unnslipping. Ristas sorteringsevne ble kontrollert ved å montere en oppsamlingspose over rista. I et av halene var den gjennomsnittlige utsorteringa fire fisk i sekundet. Seleksjonsfasen var da 15 minutter, og halet varte i 25 minutter.

Videoopptakene viste at den minste fisken kom først bakover til rista, og da spesielt hysa. Senere fulgte større torsk og hyse, mens den aller største torsken og seien, som er gode svømmere, kom bak til ristseksjonen i den aller siste delen av tauinga. Så lenge det var lite fisk under ristene, passerte den små fisken rolig ut mellom

spilene, og uten noen form for panikk.

Vurderer andre metoder

På større snurrevadbåter med rorhuset framme og to kraner tilgjengelig, medfører det ikke noe ekstra arbeid å bruke rista. På mindre båter, mellom 40 og 50 fot, med rorhuset bak og dårlig hekkplass, medfører det noe mer manuelt arbeid. Ristseksjonen er så stor at den ikke går gjennom tørkeblokka. Dermed må snurrevadens forlengelse tas ut og ristseksjonen løftes forbi blokka. Dette har fått Havforskningsinstituttet til å se på bruk av snurrevadposer med bedre seleksjonsevner enn den tradisjonelle islandsposen, som et alternativ til skillerist.

Det har ikke vært noen problemer forbundet med selve settingen av not og pose med innmontert ristseksjon. Selv på båter med høye dekk kommer rista ned i sjøen riktig vei.

Forsøkene har vært gjennomført i samarbeid med Norges Fiskerihøgskole, Fiskeridirektoratet ved Kontoret for fiskeforsøk og veiledning samt Overvåkingstjenesten for fiskefelt.

Kontaktperson: Bjørnar Isaksen, Havforskningsinstituttet, Senter for marine ressurser,
Boks 1870 Nordnes, N-5024 Bergen.
Telefon: +47 55 23 68 06. Telefaks: +47 55 23 68 30.
E-mail: Bjoernar.Isaksen@imr.no
